

ผลการประชุม APEC Finance Ministers' Meeting 2014 ครั้งที่ ๒๑

รวบรวมข้อมูลโดย ส่วนนโยบายเศรษฐกิจการเงินระหว่างประเทศ
สำนักนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

การประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเอเปค (APEC Finance Ministers' Meeting: APEC FMM) ครั้งที่ ๒๑ และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้จัดขึ้นในระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังสาธารณรัฐประชาชนจีน (Lou Jiwei) เป็นประธาน และจัดขึ้นภายใต้แนวคิดหลัก (Theme) ที่ว่า “Shaping the Future through Asia-Pacific Partnership” ซึ่งที่ประชุมรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเอเปคได้หารือใน ๕ ประเด็นหลัก ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. ภาวะเศรษฐกิจโลกและทิศทางเศรษฐกิจในภูมิภาค (Current Economic Situation and Outlook in the Region)

ที่ประชุมเห็นว่าการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกยังไม่ทั่วถึง และยังคงมีความเปราะบาง โดยสำหรับเขตเศรษฐกิจที่พัฒนาแล้ว (Advanced Economies) มีเพียงสหรัฐอเมริกาและอังกฤษที่ขยายตัวดีขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจของยุโรปยังมีความเสี่ยงสูง และเศรษฐกิจญี่ปุ่นที่ยังคงชะลอตัว ในขณะที่เศรษฐกิจของตลาดเกิดใหม่ (Emerging Economies) ในภูมิภาคต้องเผชิญความผันผวนจากปัจจัยภายนอก และการเก็งกำไรในตลาดทุน นอกจากนี้ ปัจจุบันเศรษฐกิจโลกต้องเผชิญกับความเสี่ยงขาลง (Downside Risks) ที่เพิ่มสูงขึ้น อันได้แก่ (๑) ความเสี่ยงจากประเด็นทางการเมือง (Geopolitical Risk) (๒) ความเสี่ยงในตลาดทุน โดยเฉพาะจากการที่เงินทุนไหลออกฉับพลัน (Capital Reversal) รวมถึงความเป็นไปได้ที่อัตราดอกเบี้ยระยะยาวของสหรัฐอเมริกาจะปรับตัวขึ้นเร็วและมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ (๓) ความเสี่ยงเกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้ (Default) และการตั้งตัวของสภาพคล่องในระบบธนาคารพาณิชย์ (Liquidity Crunch) ที่เพิ่มขึ้นจากการปล่อยสินเชื่อผ่านระบบธนาคารเงา (Shadow Banking) ซึ่งมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในช่วงที่ผ่านมา (๔) ความเป็นไปได้ที่เขตเศรษฐกิจที่พัฒนาแล้วและตลาดเกิดใหม่หลัก อาทิ จีนและอินเดีย อาจเข้าสู่ภาวะชะงักงัน (Stagnation) และ (๕) การระบาดของโรคไวรัสอีโบล่า (Ebola)

ในการนี้ ที่ประชุมจึงได้เน้นย้ำบทบาทของเอเปคในการเสริมสร้างการเจริญเติบโตแบบยั่งยืน แข็งแกร่ง และสมดุลให้กับเศรษฐกิจโลก พร้อมทั้งได้เสนอแนะให้สมาชิกเอเปคดำเนินนโยบายที่สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและการสร้างงาน โดยคำนึงถึงเสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง ควบคู่ไปกับการกำหนดมาตรการระยะยาวที่เน้นการเพิ่มศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจ (Potential Growth) ผ่านการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง (Structural Reform)

ในประเด็นนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้เรียกร้องให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโลกและให้องค์กรระหว่างประเทศมีบทบาทเชิงรุกมากขึ้น อีกทั้งได้กล่าวถึงภาพรวมเศรษฐกิจไทย

ในครึ่งปีแรกที่ยังมีความอ่อนไหว ซึ่งเป็นผลมาจากความไม่สงบทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา ทำให้รัฐบาลต้องมีมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น เพื่อให้เศรษฐกิจไทยสามารถขยายตัวได้ประมาณร้อยละ ๑.๕ ในปี ๒๕๕๗ และรัฐบาลจะปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการคลังเพื่อลดช่องว่างของฐานะทางเศรษฐกิจ และเร่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนต่อไป

๒. ความร่วมมือด้านการลงทุนและการระดมทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Cooperation in Infrastructure Investment and Financing)

ที่ประชุมเห็นว่าการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นในการสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในภูมิภาค อีกทั้งยังจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น และเพิ่ม Potential Growth ในระยะยาว และได้สนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนดังกล่าวมากขึ้น โดยเฉพาะในรูปแบบ Public-Private Partnership (PPP) เพื่อลดภาระงบประมาณ และได้สนับสนุนให้สมาชิกเอเปคจัดตั้งหน่วยงานด้าน PPP (PPP Centre) ในกระทรวงการคลังของแต่ละเขตเศรษฐกิจ เพื่อสร้างเป็นโครงข่ายการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างกัน โดยปัจจุบันได้มีการจัดตั้ง PPP Centre แล้วใน ๒ เขตเศรษฐกิจ ได้แก่ อินโดนีเซีย และสาธารณรัฐประชาชนจีน

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้รับรองแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคเอเปคร่วมกับภาคเอกชน (Implementation Roadmap to Develop Successful Infrastructure PPP Projects in the APEC Region) ซึ่งสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นผู้จัดทำขึ้น เพื่อให้เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงให้กับสมาชิกเอเปค ซึ่งประกอบด้วย ๕ ด้านสำคัญ ดังนี้ (๑) การกระจายความเสี่ยงในการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานระหว่างภาครัฐและเอกชน (๒) การพัฒนาสมรรถนะขององค์กร (Institutional Capacity) (๓) การระดมทุนเพื่อลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน (๔) การปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อ PPP และ (๕) การส่งเสริมความร่วมมือด้าน PPP

๓. การปฏิรูปนโยบายการคลังและภาษีสำหรับการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ (Fiscal and Taxation Policies Reform for Economic Restructuring)

ที่ประชุมเห็นว่าการดำเนินนโยบายการคลังและภาษีที่เหมาะสมเพื่อปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ จะทำให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง ยั่งยืน และสมดุลในระยะยาว โดยในการประชุมครั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเอเปคได้ให้ความสำคัญกับ (๑) การสร้างความเท่าเทียมในสังคม (Equality) (๒) การส่งเสริมการเจริญเติบโตสีเขียว (Green Growth) (๓) การสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) ด้วยการสร้างงาน และสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) และ (๔) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดนวัตกรรม (Innovation) และการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ในประเด็นนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กล่าวว่า ในช่วงที่ผ่านมา นโยบายภาษีของไทยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งได้ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำของรายได้ระหว่างคนรวยและคนจนเพิ่มสูงขึ้น และส่งผลลบต่อภาพรวมเศรษฐกิจในระยะยาว ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ดำเนินการปฏิรูปโครงสร้างภาษีและการคลังเพื่อสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียม (Equitable Growth) และเป็นธรรมมากขึ้น อันจะช่วยเร่งการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนต่อไป

๔. การพัฒนาการบริการด้านการเงินสำหรับภาคเศรษฐกิจจริงของภูมิภาค (Improving Financial Services in Regional Real Economy)

ที่ประชุมได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs โดยเห็นควรให้มีการปรับปรุงกฎระเบียบ และออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของ SMEs ให้มากขึ้น โดยเฉพาะการให้สินเชื่อแบบเครือข่ายธุรกิจ (Supply Chain Financing) และสนับสนุนให้ SMEs เพิ่มทุนผ่านช่องทางการเงินด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น อาทิ ธุรกิจเงินร่วมลงทุน (Venture Capital) และตลาดทุน เป็นต้น นอกจากนี้ ที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่า การให้ความรู้ทางการเงินแก่ SMEs เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพ (Capacity Building) และส่งเสริมให้ SMEs สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งได้เรียกร้องให้องค์การระหว่างประเทศทั้ง ๔ แห่ง ร่วมกันศึกษาและกำหนดแนวทางเพื่อจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่ SMEs เพิ่มเติมด้วย

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้มีความเห็นร่วมกันให้สนับสนุนการประกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Insurance) เพื่อสร้างความยืดหยุ่นให้กับภาคเศรษฐกิจจริงในกรณีที่เกิดภัยธรรมชาติอย่างรุนแรง

๕. ความสำเร็จของความร่วมมืออื่น ๆ ภายใต้กรอบการประชุม APEC FMM

ที่ประชุมได้รับทราบความสำเร็จของความร่วมมือต่าง ๆ ดังนี้

๕.๑ ข้อเสนอของรัฐบาลจีนที่จะยกระดับ Asia-Pacific Finance and Development Center (AFDC) ซึ่งตั้งอยู่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน ให้เป็น Asia-Pacific Finance and Development Institute (AFDI) โดยนอกจากจะเป็นศูนย์กลางการศึกษาวิจัยและฝึกอบรมแล้ว AFDI จะเปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทสำหรับเจ้าหน้าที่กระทรวงการคลังของเขตเศรษฐกิจเอเปคอีกด้วย

๕.๒ ผลการประชุม Asia-Pacific Forum on Financial Inclusion เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๗ ณ นครเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งได้หารือถึงสถานะของการเข้าถึงบริการด้านการเงิน (Financial Inclusion) ในภูมิภาคเอเปค โดยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้ (๑) สนับสนุนให้ภาครัฐและเอกชน ร่วมกันในการพัฒนากรอบการกำกับดูแลภาคการเงิน (๒) กำหนดยุทธศาสตร์ด้าน Financial Inclusion เพื่อเสริมสร้างนวัตกรรมทางการเงินใหม่ (๓) ส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้าน Financial Inclusion และ (๔) เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเงิน (Financial Infrastructure)

๕.๓ ผลการประชุม Asia-Pacific Financial Forum ซึ่งเป็นเวทีหลักในการหารือร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดการเงินและการบริการด้านการเงินในภูมิภาคเอเปค ซึ่งในปีนี้มีข้อเสนอแนะสำคัญ ๒ ประการ คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการพัฒนาตลาดทุน

๕.๔ ความสำเร็จของ APEC Financial Regulators Training Initiative (APEC FRTI) ซึ่งในปี ๒๕๕๗ APEC FRTI ได้จัดการสัมมนา ๒ ครั้ง เกี่ยวกับการกำกับดูแลภาคการธนาคาร และอีก ๕ ครั้ง เกี่ยวกับการกำกับดูแลหลักทรัพย์ และมีแผนที่จะจัดสัมมนาเพิ่มเติมอีก ๖ ครั้ง นอกจากนี้ APEC FRTI จะเพิ่มประเด็นการสัมมนาอีก ๒ หัวข้อ ได้แก่ (๑) การกำกับดูแลการให้บริการด้านการเงินข้ามพรมแดน และ (๒) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการให้บริการด้านการเงิน

๕.๕ ความสำเร็จของ Asia-Pacific Infrastructure Partnership (APIP) ซึ่งในปี ๒๕๕๗ APIP ได้มีข้อเสนอแนะต่อ APEC FMM ดังนี้ (๑) การกระจายความเสี่ยงระหว่างภาครัฐและเอกชน (๒) การพัฒนาสมรรถนะขององค์กร (Institutional Capacity) (๓) การสนับสนุนด้านการเงินแก่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (๔) การปรับปรุงกฎระเบียบที่เอื้อต่อ PPP และ (๕) การส่งเสริมความร่วมมือด้าน PPP